UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Consiliorvm Sive Responsorvm Avgvstini Beroii Bononien. I. C. Praestantissimi Volumen ...

Cum Summariis, & Indice rerum, ac verborum locupletissimo

Iurisdictionum, Iudiciorum, & Criminum materias distinctè continens

Bero, Agostino

Venetiis, 1577

Consilivm CXXXVII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96538

Visual Library

probet ſe,& ſuos fuiſſe uſos per curſum tanti tẽporis,
de cuius initio non exiſtit memoria in contrariũ,pu-
ta per annos centũ,& ultra,ut eſt tex.cũ gl. in c.1.in fi.
9 de præſcrip.in 6. & propterea† regalia, quæ ad ſolùm
principẽ, aut ciuitatẽ pertinẽt,poſſunt aduerſus illos
tãto tempore præſcribi,& acquiri,ut in c.ſuper,§.præ
terea,de uerbo.ſignificatio.ubi glo. dicit,ꝙ uſus tanti
temporis facit ius,& priuilegiũ:quo fit,†ut in tali prę
10 ſcriptione nõ requiratur allegatio tituli,etiã in ijs,in
quibus aliàs nõ procedit præſcriptio lõgiſſimi tẽpo-
ris,niſi titulus iuſtus allegetur,atq; probetur,ut ibi,&
habetur,in d.c.1.in fi.& facit,l.1.§.ultimo,ff.de aqua
plu.arcẽ.cũ ſimilibus:ſed† uię publicæ dicũtur eſſe de
11 regalibus,Bal.in c.1. quæ ſint regalia in uſu feudo.er-
go abſq; alio titulo pręſcribi,& acquiri poſſunt ſpatio
tanti tẽporis,de cuius initio memoria in contrarium
nõ exiſtit,& ita in indiuiduo tenet, & ſequitur Bal.in
d.c.1.in pen.col. quòd ad præſcribendũ contra liber-
tatem tranſeuntiũ requiritur illud tẽpus, de cuius ini
tio memoria in contrariũ non exiſtit:& ibi dicit etiã,
quòd ea, quæ nituntur ex præſcriptione, ſeu propriè
loquẽdo ex conſuetudine quadam præſcribuntur, &
acquiruntur tempore, de cuius initio &c. quoniam
talis præſcriptio, & conſuetudo æquiratur priuilegio
cõceſſo à principe & ex certa ſcientia, d.§.prætereà,ſi
uerò nõ eſſet conſuetudo tanti temporis , nõ ſuffice-
ret,quia uia publica non præſcribitur tali tẽpore bre-
uiori: & ſic Bald.ibi in terminis uoluit uiã publicam
poſſe præſcribi tẽpore, de cuius initio non exiſtit me
moria in contrariũ,& conſequẽter ipſe intelligit tex.
in d.l uiã,dum prohibet uiam publicam perdi per nõ
uſum populi,loqui non de uſu tẽporis,de cuius initio
non exiſtit memoria in contrariũ , ſed de alio uſu tẽ-
poris breuioris,& facit id,quod uoluit Roma.in rub.
de arb.col.20.uerſic.Ang.contra, & meliùs Ang.in l.
1.C.de rei dominicæ,ubi res Cæſaris, & iura regalia,
ac alia huiuſmodi , ut ſunt reſeruata Romanę eccle-
ſiæ,ſeu imperio in ſignũ ſpecialis præminẽtiæ, & præ
lationis iuxta no. in c.1.de translatio.prælato.& in c.
quod ad translationem de offic.deleg.quę præſcribi
etiam ſpatio quadraginta annorum prohibentur ad
tradita per Io.Andr.in c.1. de cleri.ægrotan.in 6 .ac-
quiruntur,& præſcribuntur curſu centũ annorum,&
ſic tanto tẽpore,de cuius initio nõ extat memoria in
contrarium:& hęc approbat,& corroborat Roma.in
ſing.291.incipien.nunquid uſus inſigniorum,qui di-
12 cit,ꝙ†inferiores uti poſſunt inſignijs maiorũ , ſi hoc
fuerit conſuetum,& pręſcriptum ſpatio temporis,de
cuius initio non extet memoria in contrariũ , ut per
Hoſtien. in c.cum contingat.de ætat.& qualita.alio-
quin ſecus,ut per Io.And.in c.Abb.de priuile. in 6.&
hoc ſequitur Roma.in loco pręallegato per tex.in d.
c.ſuper,§.præterea,ſubdens,quòd ea,quæ princeps ſi-
bi in ſignum ſpecialis priuilegij reſeruauit, poſſunt il
la lõgiſſima conſuetudine præſcripta ab inferiore prę
13 ſcribi,& acquiri.Et ex prædictis colligitur,†quomo-
do debeat intelligi text.in d.l.uiam,ff. de uia publ.nã
reſtringi debet ad uſum temporis, de cuius initio ex-
tet memoria,ut quia populus non fuerit uſus uia pu-
blica per annos triginta aut quadraginta. Secus ſi nõ
fuiſſet uſus per annos cẽtum, quia tunc uſus uiæ eſſet
deperditus,& illius proprietas acquiſita eis, qui fuiſ-
ſent in poſſeſſione uiæ per prædicta . Nec obſtat id ,
quod uoluit glo.in d.l.uiam.contrariũ uolens ratio-
ne publicæ utilitatis , quia illius dictũ non eſt aliquo
iure fundatũ, arg.l.illam, C.de collat.iunctis not.per
Bar.in l.nemo,C. de ſentẽ.& contrariũ eſt uerius, nõ
obſtante utilitate publica, ut conſtat ex prædictis ,&
præcipuè ex iis,quæ uoluit Bal.in d.c.1. quæ ſint rega
lia.¶Nõ aduerſatur etiã illis de Beninis conceſſio, &

donatio facta aduerſarijs per cõmune Bono
14 niam & † ſi ciuitas, ſeu populus poſſit uias
uendere,donare, ſeu cedere alteri priuato,
oſtendunt Moder.Veron.in tit.de ſerui.uiæ
col.tamen hoc intelligitur, dũmodo ex hu
cõceſſione non præiudicetur iuri alteri qua
aliter , ut in l.2.§.merito, & §.ſi quid à princip
quid in loco publ.& tertius dicitur damnũ pa
fectũ,ut gratia, & cõceſſio facta non ualeat,
commodũ,quod habebat,amitteret, ut eſt te
15 merito, & † ideò ſi tertius erat in poſſeſſione
uiæ,& præſertim ſi poſſeſſio illa eſſet iuſta,
ſeſſio lõgi,ſeu longiſſimi tẽporis annorum
ultra.iuxta,d.c.1.in fi.de præſcrip.in 6. cõce
à principe,& ciuitate ad præiudiciũ ipſius po
nõ ualeret, quia magnũ eſt commodũ poſſe
& in terminis hoc probatur per tex. in c.dudũ
uileg.ubi priuilegiũ alicui à Papa conceſſum
ſoluendis decimis noualiũ non cõprehendi
cimas,quas alius poſſidebat , nulla de ea poſ
mẽtione facta:& nota illũ text.quia loquitur
ſeſſione ſimpliciter, & ſic ẽt de poſſeſſione
ris ſimpliciter,illi.n.derogatũ non cenſetur
ſeſſor eſt in ea poſſeſſione tuendus, in qua
non obſtãte priuilegio, ut ibi eſt caſus, nã
eſt in ſua poſſeſſione tuẽdus,c.in literis,cũ
reſtit. ſpolia.cũ ſimilibus.Prætereà expreſſè
tas Bononię in ſua cõceſſione excepit iniur
damnũ,ut dicit tex.in d.§.merito,& præiudi
libet priuati,vt ex tenore conceſſionis appa
in caſu,de quo agitur,uidetur exceptũ præi
damnũ ipſorũ de Beninis,& aliorũ,qui erant
li poſſeſſione ipſius loci,quoniã,ut dixi, hoc
ciũ poſſeſſionis eſt in hac materia in cõſide
ut in d.c.dudũ,& facit tex.in c.ſuggeſtũ,& in
cũ ſimili.ubiq; not.de priuileg.Prætereà,ut d
16 re ſoleo,†ex quo lex ſubintelligit tacitè in p
& conceſſione principis,dũmodo tertio non
tur damnũ,ſeu præiudiciũ,d.§.merito cũ ſimi
in conceſſione , & gratia expreſſè,& ſpecialiter
tur,dũmodo alteri priuato damnũ,ſeu præiu
inferatur,talis expreſſio operabitur,ut intelli
de modico,& paruo pͥudicio ad hoc,ut expr
quid operetur.argumẽto eorũ,quæ uoluit Sal
licet,in fi.uer.C.locati,& l.ſi quãdo,ff.de leg.
batur,in d.§.merito,in uerſi.& ita ſolet princ
ties aliquid concedit,permittere, &c.& faci
uoluit,Roma.in ſingu.474.inci. emphyteot
teſt,qui plura adducit. Et ex prædictis reman
ta illa, quæ ſupra in prin.pro parte cõtraria
legata,nã procedunt,quando non extaret cõ
ſeu præſcriptio tanti tẽporis, de cuius initio
ſtit memoria in contrariũ:& id,quod dictum
uenditione,& donatione uiæ,facta à princip
uitate,quòd ualeat, procedit, quando non a
de præiudicio alterius , qui ius haberet, & ſa
hoc,ut non ualeat, quòd agatur de præiudici
ſionis,ut declaratum fuit. Laus Deo.

S V M M AE.

1 *Conſuetudo antiqua, de cuius initio memoria non exiſtit,*
in materia uectigalis non minus, quàm ſpeciale princ
legium operatur.
2 *Conſuetudo ex quibus probetur.*
3 *Super Datio ſoluendo compoſitio,conuentio, & remiſſ*
rijs cum mercatoribus de iure fieri poteſt.
4 *Et quibus ea noceat , aut proſit.*
5 *Conſuetudo quando ſolùm particulares,& quando gener*
nes etiam in futurum liget, & num.11.
6 *Vectigalis exigẽdi ius quãdo , & à quo ad perpetuũ*

dicium poſſit alterari, & à quo non, & nu. 17. & 19.
In uectigali exigendo q̃uo publicani poſſint ciuitati præiudicare.
Ad conſuetudinem probandam quæ requirantur.
Conſuetudo, & præſcriptio nondum perfecta ex actibus difformibus interrumpitur.
Præſcriptio aduerſus exactionem uectigalis quid requirat.
Conſuetudo, & ſtatutum ad effectum ligandi omnes à quibus introduci, & fieri debet.
Ex re iudicata reſultat ius, & preſumptio iuris, & de iure, contra quam probatio in contrarium non admittitur.
Sententia lata inter mercatores, & datiarios ſuper uectigali exigendo aliis quoque in futurum nocet, & quando hoc ſit uerum num. 23. 24. & 28. & 30.
Actio, qua contra exactorem datij agitur, eſt popularis, & quando nu. 24. 27. & 30.
Sententia in popularibus actionibus lata inter aliquos nocet omnibus etiam in iudicio uocatis.
Sententia, & res iudicata inter aliquos lata quando aliis etiam noceat.
Præſes prouinciæ abſque expreſſo principis mandato etiam in utilitatem publicã non põt datia reformare, augere, aut minuere.
Verba prohibitiua ipſo iure annullant facta in contrarium.
Diſponere de uectigalibus augẽdo, uel minuẽdo ad quẽ pertineat.
Sententia lata contra expreſſam iuris prohibitionem, & à non habente poteſtatem ſic iudicandi eſt ipſo iure nulla.
Nullitas ex defectu iuriſdictionis, & poteſtatis maior eſt quacunque alia.
Et impedit tranſitũ ſententiæ in rẽ iudicatã, & ſemper ẽt poſt tres ſententias cõformes ad impediandã exequutionẽ opponi poteſt.
Actione populari quando quis dicatur agere.
Et quid ad eſſe talis actionis requiratur.
Vectigalia noua imponere, ſeu agere quando utilitatem publicam contineat.
Sententia lata ad fauorem exactoris datiorum contra mercatores, aut è contra an, & quando omnes in futurum liget, & quando ſecus.
Obſeruantia, & cõſuetudo differunt, & quãdo obſeruantia ſit ſeruanda, & cõtrahentes ſecundum illam contraxiſſe cenſeantur.
Conſuetudo, & obſeruantia debet ſeruari, & non ſtatutum, quando ſtatutum non fuit à ſubditis receptum.
Et quando hoc ſit uerum.
Statuti diſpoſitio ceſſat per contrarium uſum, non autem per contrarias conuentiones.
Statutum ut tollatur per contrarium uſum, uel ut dicatur non receptum, quanti temporis uſus contrarius requiratur.

EPITOME.

Vectigalia, & datia ſi ex forma locationis debent exigi à datiariis, ſecũdum quod per ſtatuta ciuitatis cautum reperitur, ac etiam prout ſolitum, & conſuetum eſt, in illis exigendis cõſuetudinem quorundam datiariorũ ſecum mercatoribus quoad quaſdam merces componentium non nocere aliis datiarius uolentibus ſtatuta, & non conſuetudinẽ, ſeu compoſitionem illam ſeruare, nec etiam illis nocere ſententiam prius latam ad fauorem mercatorum contra alios datiarios per Præſidem prouinciæ non habentem poteſtatem reformandi, augendi, & minuendi datia, & gabellas, nec alia, de quibus in conſilio, oppoſita datiariis obſtare, quin ſecundũ ſtatuta poſſint uectigalia, & datia exigere, hìc plenè demonſtratur.

CONSILIVM CXXXVII.

Consideratis diligenter in hac cauſa proceſſu, allegationibus eximiorũ doctorum, ac teſtiũ utrinq; examinatorũ depoſitionibus, maiorẽ quidẽ iudicio meo difficultatem facere uidetur ſententia quædam aliàs per tunc Reueren. dominũ Præſidem ad fauorẽ nonnullorum mercatorũ lata, quæ huiuſmodi negotiũ diffinire, illiq; finem imponere uidetur, unà cum quadã decisioni almi conſilij Delphinatus, quã alia quæcun

que in hac cauſa deducta. Sed ante, quã ad ea, quæ rẽ
ipſam medullitus reſpiciũt, deueniã, præſuppono, ꝙ
iura exigendi, & locãdi uectigalia ex antiqua, & ueteri
cõſuetudine, de cuius initio memoria nõ exiſtit, ad
1 magnificã Communitatẽ Forliuij ſpectat, † quæ con-
ſuetudo in hoc nõ minus operatur, quã ſpeciale prin-
cipis priuilegiũ, ut in l. fi. C. ut uegict. noua ſecundum
uerum, & cõem intellectum, illius tex. c. ſuper quibuſ
dam §. præterea. de uerb. ſigni. l. imperatores in fin. ff.
de pollicita. l. ſi publicanus in fi. & l. licitatio, §. earum
ff. de public. l. hoc iure, §. ductus ff. de aqua quotid. &
æſti. & l. uniuerſi cũ ſequen. & ſequen. C. de uectig. cõ
miſſ. iuncta l. 1. 2. 3. & per totum C. ut uectiga. noua.
¶ Itẽ præſuppono, quòd cõmunitas præfata ſolita, &
cõſueta fuit uectigalia datiariis locare, ut ipſi illa exi
gere debeant, & teneantur, ſecundũ quod per ſtatuta
dictæ ciuitatis cautũ reperitur, ac etiã prout ſolitum
& cõſuetũ eſt, ueluti de huiuſmodi conſuetudine, &
modo locandi conſtat per plura, & diuerſa inſtrumẽ-
ta diureſo tempore facta, in quibus dicitur cõducto-
res promiſiſſe datia conducta exercere ſecundũ for-
mam ſtatutorũ Forliuii, ac ſecundũ pacta ſolita, & cõ
ſueta, & ſecundum cõſuetudines, &c. & præſertim ut
conſtat ex inſtrumento locationis factæ Andreæ Sel-
læ, & ex inſtrumẽto locationis factæ ſer Galeatio La
tioſo, quod ſe ad inſtrumentum dicti Andreæ refert,
2 † ex quibus duobus inſtrumentis, & pluribus aliis ſi-
milibus probatur conſuetudo huiuſmodi ſic locan-
di, & exigendi uectigalia in dicta ciuitate, ut colligi
tur ex not. per Bar. in l. ſemper ff. de reg. iu. & hoc etiã
ex dictis teſtiũ in caſu examinatorũ conſtat. ¶ Tertiò
præſupponendum eſt, quòd ex forma ſtatutorũ dictæ
Ciuitatis pro quibuſcunq; mercibus ſolui debet unus
ſolidus pro quolibet centenario ponderis merciũ, &
quando datium Gualdi ſolitum fuit à datiarijs pro tẽ
pore exigi ad rationem librarum quingentarum pro
quolibet anno, hoc contigit, quia inter gabellarios,
& mercatores pro tempore ſuper hoc compoſitio,
3 ſeu conuentio, aut remiſſio facta fuit, † prout de iure
fieri permiſſũ eſt l. licitatio. §. earũ, & l. fi. §. ſi quis pro-
feſſus ff. de publi. ut tàm ex dictis teſtium, quàm etiã
ex aliis in proceſſu contentis apparet, nec reperitur
mercatores ſolitos fuiſſe ſoluere libras quingentas
pro datio Gualdi ſingulis annis, niſi quando inter ip-
ſos, & datiarios ſic compoſitũ, & conuentũ fuit, quini
mò probatum fuit, quandoque plus ex conuentione
fuiſſe ſolutũ, ergo infertur, ꝙ illis caſibus, quibus con
uentio, & compoſitio inter mercatores, & datiarios
quoad datiũ Gualdi facta nõ fuit, datiũ ſoluẽdum, &
exigendũ erit ſecundum formã ſtatutorũ, quæ in exi-
4 gendo datia ſunt ſeruanda, ut ſupra, quoniã † conſue-
ta cõpoſitio, & remiſſio datiariorum pro tempore ip
ſis tantũ nocere debet, & nõ aliis datiarijs ſucceſſori-
bus, nec ciuitati, aut cõmunitati, alijſq; cauſam ab ea
habentibus, tũ qa res inter alios acta, aliis nocere nõ
debet C. res inter alios acta, tũ quia de hoc eſt tex. ad
literã in d. l. licitatio, §. earũ, ibi & indigentia publica-
nus omiſerit, alius exercere nõ prohibetur, & in d. §. ſi
qs profeſſus, ibi nõ tamen uectigalia ſoluerit, hoc cõ
cedẽre puplicano, ut ſolent facere &c. per quẽ tex. in-
fertur, ꝙ etiam ſi publicani ſoliti, & cõſueti eſſent re
miſſiones, & compoſitiones facere, huiuſmodi tamẽ
remiſſiones, & cõuentiones in futurũ ciuitati, & aliis
futuris datiariis præiudicare nõ poſsẽt. Pręterea cũ ta
lis cõſuetudo cõponendi fuerit particularis introdu
cta à quibuſdã datiariis, qui pro ſuo intereſſe, & ut ſin
guli cũ mercatoribus cõpoſitionẽ ſuper datio Gual-
di iniuerũt, ea illis tantũ nocere debet, & nõ aliis, qui
illi conſuetudini nõ conſenſerunt arg. l. ſi. ſeruus plu-
rium in fi. cũ ibi not. per gl. ff. de leg. 1. ibi ante omnia
ipſius

ipſius patris familias conſuetudo, & l.nūmis ff.de le-
ga.3.ibi ſi neq; ex cōſuetudine patris familias, † par-
5 ticularis.n.conſuetudo particulariter tantū ligat gl.
in c.cōſuetudo diſt.1.& in l.2.C. quæ ſit lōga cōſuet.
in c.fruſtra, & c.cōſuetudo.8.diſt.& l.ſemper in ſtipu-
lationibus,ibiq; gl.in fi.uer.ff.de regu.iu.illa autē,quę
generaliter ab iis,qui ut uniuerſi ſoliti ſunt aliquid fa
cere,introducta fuit,ſi fuerit rationabilis, & præſcri-
pta,omnes,qui ēt poſtea facti ſunt de illa uniuerſita-
te,ligat, & aſtringit,cū ſemper idem populus, eadēq;
uniuerſitas cēſeatur,ut in l.proponebatur,ff.de iud.&
ita loquitur tex.in l.de quibus,ff.& de legibus,& in l.
1.& 2.C.quæ ſit lon.conſuet.& habetur in c.fin.extra
6 eo.tit.Accedat ad hæc,† ꝙ nullus inferior tā priuatus
quàm auctoritate qualibet publica præditus, ut eſt
præſes,qui etiam in aliis ius ſtatuēdi haberet,quomo
docunq; diſponendo alterare poteſt ad præiudicium
perpetuū ciuitatis ius exigendi uectigali illud minuē
do,ſeu aliter alterando, niſi ſit princeps, uel inferior
habēs à principe ſpecialem ad hoc auctoritatem d.l.
imperatores in fi.& habetur in l.1.ubi caſus,& in d.l.
fi.per totū C.ut uectig.noua.l.uectigalia in prin.ff.de
public. & d.c.ſuper quibuſdam.§.præterea cum ſimi.
ſupra allegatis;uel niſi conſuetudo antiqua generalis
extaret d.l.fi.d.§.pręterea, d.l.ſi publicanus in fi. & d.
§.earum cum ſimilibus,† temporale autē præiudiciū,
7 & non perpetuum publicani,ſeu datiarii poſſunt irro
gare, hoc eſt ad tempus,quo ipſi ius exigendi uecti-
gal habent d.§.earum,d.§.ſiquis profeſſus, & per to-
tum C.ut uectig.noua.Ergo in caſu occurrenti poſi-
to,ſed non conceſſo probatum fuiſſe conſuetum eſſe
compoſitionem fieri inter mercatores, & datiarios
pro tēpore, tamen non dicetur probata conſuetudo
generalis,ſed particularis & talis, quæ apta eſt ſolùm
ad tempus,& non in perpetuum præiudicare per præ
8 dicta.¶ Præterea † ad probandam conſuetudinē plura
requiruntur, de quibus habetur per gloſſ.in c.fruſtra.
18.diſt.& per ſcrib.in c.fi.de conſ.in l. de quibus ff.de
legibus,nec non in l.2.& ibi Bart.C.quæ ſit lon. conſ.
& inter alia requiritur,quòd conſuetudo fuerit ratio-
nabilis præſcripta, & continua,& non interrupta d.c.
9 fruſtra,& eſt tex.cum glo.in d.c.fi. & in d.l.2.† ex acti-
bus enim difformibus interrumpitur præſcriptio, &
conſequenter conſuetudo nondū perfecta interrum
pi poteſt,argumento l. naturaliter ff. de uſucap.l. 3.l.
poſſeſſio,& l.nunquam,§.1.ff.eo.tit.l.1.in fi.cum l.ſe-
quen.ff.de itin.actuq; priua. à contrario, & expreſsè
habetur per Abb.in d.c.fi.in col.antepe.uerſ.ſed quę-
ro circa &c. Difformiter autem in caſu noſtro fuerūt
factæ remiſſiones,& cōpoſitiones circa, ſolutionē da
tij Gualdi,ut probatū eſt, & ex proceſſu conſtat, ergo
10 &c. † Requiritur etiam ꝙ in præſcribendo aduerſus
exactionē uectigalium interueniat ſcientia,& patien
tia illorū,aduerſus quos dicitur pręſcriptum,ad tradi
ta per Bart.in d.l.1.in fi.ff.de aqua plu.arcen.& in d.l.
ſi publicanus in fi.l.2. C.de ſeruit. & Salice.in l. uecti-
galia C.ut uectig.noua,cū igitur in caſu, de quo agi-
tur,ſolùm iuteruenerit ſcientia,& patientia illorum
mercatorū, cum quibus compoſitio facta fuit,ſequi-
tur,ꝙ ſolùm aduerſus illos poteſt dici introducta cō-
ſuetudo, ſeu meliùs loquēdo quędā obſeruātia,ut in
ſimili dicit Alexā. in conſ.107.uol.2.in pen. col.non
autem contra alios,qui poſteà dictū uectigal condu-
xerunt,& à primis cauſam non habuerunt. Præterea
11 † ad hoc,ut cōſuetudo dicatur introducta ad effectū,
ut omnes liget,requiritur, quòd fuerit introducta ab
ijs,qui habēt ius uniuerſitatis, & qui actus faciant ut
uniuerſi,nō autem ut ſinguli,ſicut dicimus de iis,qui
ſtatuta facere uolunt,ut in c.cum omnes de conſtitu
tio.& per Abb.in d.c.fi.in 9.col.uerſi.octauo de con-

ſuetudine; alioquin ſi ut ſinguli facerent,nō [...]
ceretur cōſuetudo,ſed pręſcriptio,quę parti[...]
tantū,& nō uniuerſaliter noceret,ut colligi[...]
bis Abb.in c.cū eccleſia de cauſ.poſſ.& prop[...]
c.fi.in antepe.col.poſt Io.And.ibi in uerſi.&[...]
hìc circa &c.& Alex.in d.conſ.107.Sed merca[...]
& datiarij,inter quos compoſitio facta fuit,nō[...]
uerſi, ſed ut ſinguli cōuenerunt,& cōpoſitio[...]
ter ſe fecerunt,ergo nō potuerūt conſuetudi[...]
ducere, ſed ſimplicem obſeruantiam,quæ ſo[...]
fuit ipſis priuatis, qui cōpoſitionem fecerunt[...]
aliis uniuerſaliter,ut ſupra.Et ſuadentur præ[...]
ex quo aliqui mercatores,& datiarij ut priua[...]
ſuo utendo, & non ut uniuerſi ſoliti fuerūt ſe[...]
nere,& conuenire ſuper ſolutione datij Gual[...]
componere,& conuenire inter eos, qui iure [...]
uato utuntùr,dicatur eſſe merę,& abſolutæ fa[...]
argum.l.ſicut C.de actio.& oblig.l.inuitum,C[...]
trahen.empt.l.nec emere, C.de iure de liber[...]
milibus ibi not.ſequitur, quòd ex huiuſmodi[...]
ſitionibus nō poteſt dici introducta conſuet[...]
alios etiam ligare, & aſtringere poſſit,ut per[...]
c.Ioannes in fi.uerb.de cleri. coniuga. & in c[...]
omni in 2.gloſ.de uita,& honeſtate clerico[...]
col.Poſſent prædicta multis alijs modis co[...]
ad fauorem modernorum datiariorum,ſed[...]
ſum cōtentus,cùm ſatis plenè dictū fuerit a[...]
uocatis,ad quos me remitto.¶ Supereſt,ut[...]
remoueantur, quæ prima fronte ipſis datiar[...]
uorem mercatorum agentium multū aduc[...]
tur,nā in primis allegatur pro mercatoribus[...]
cata,quę reſultat ex quadā ſententia lata per[...]
ueren.dominum Præſidem, qui ad fauorē m[...]
rū & cōtra datiarios illius tēporis diffinitiuā[...]
tentiam,qua per modum edicti,& legis etiā[...]
12 gare futuros datiarios in perpetuum, & ſic[...]
catoribus dicitur adeſſe præſumptio iuris,d[...]
cōtra quā non admittitur allegatio, nec pro[...]
contrariū,cū ex ea ius reſultet c.in præſentia[...]
ciatio.c.ſicut.in fi.& c. in cauſis.cū ibi not.de[...]
& doct.cōmuniter in c.qm̄ contra.circa fi.de[...]
nā res iudicata pro ueritate habetur, ut in l.[...]
iudic.& l.res iudicata,ibiq; gl.ff.de reg. iur.c[...]
bus.Nec obſtat, ꝙ res inter alios acta nō de[...]
nocere,C.res inter alios acta, c.fi.de re iudi.[...]
13 eo.titu.& l.2.C.quibus res iudi. nō nocet,q[...]
fallit, quādo ſēntentia lata eſſet inter merca[...]
datiarios ſuper uectigali exigendo, ut eſt de[...]
tabilis, quam ponit ſolemnis doctor ultram[...]
Guid.Pap.in q.ſua 549.incipien.ſentētia,&[...]
opinionem cōfirmat, ut ibi per eū,& præſe[...]
14 † actio,qua cōtra exactorem datij,ſeu gabel[...]
dicitur eſſe popularis, cū per eam ius popul[...]
tur,l.1.ff.de popul.actio.nā agitur,ut prohib[...]
uectigal exigatur,quod quidē dicitur ius pu[...]
cernere,in hoc uidelicet, quòd unuſquiſq; p[...]
rè ire per uiā,& iter publicum abſque impe[...]
maximè exactionis,quod aduerſatur exactio[...]
gii,ſeu uectigalis,qua mediāte quis ire liber[...]
& itinera publica impeditur, ergo actio in[...]
quæ datur, ne quis prohibeatur, dicetur eſſe[...]
ris, ut eſt tex. cum ibi no.in l.1.§.hoc interdi[...]
quid in loco publico,& habetur per Specu[...]
Andr.in addit.in tit.de cau.poſſeſſ.& propr[...]
15 uerò in uerſi.quid de colligentibus: † in pop[...]
autē actionibus ſentētia lata inter aliquos n[...]
nibus,qui etiā in iudicio uocati non fuerunt[...]
d.l.2.per glo. & doct. C.quibus res iudic.no[...]
plenè per Alex. in d.l.ſæpe col.11.in quadam[...]
tione,ibi aliam fallentiam, & in ſimili etiam[...]

16 † quod idem doctor Vltramontanus uoluit in ſua
q. 279. incip. ſententia, ubi ponit alium caſum, in
quo res iudicata nocet aliis, & facit ius quoad om-
nes, qui in futurum in ordine aliquo ſuccederent,
ut in populo, uel in eo. ca. quoniam, & ſi omnes de
populo, uel de cap. moriantur, qui tempore latæ ſen
tentiæ uiuebant, tamen illa ſententia facit ius quoad
omnes, qui in eo populo, uel capitulo ſucceſſe-
runt, nam ſemper eſt idem populus, & idem capi-
tulum, l. proponebatur, ff. de iudi. cum ſi. & prædi-
cta omnia optimè inferunt, quod in caſu occur-
renti ſententia iam diu lata à tunc Reuerend. do.
Præſide nunc per modernos Datiaros ſit ſeruanda
circa exactionem gabellæ gualdi ad rationem libra-
rum quingentarum pro ſingulo anno, prout con-
ſuetum fuit compoſitiones inter mercatores, & da-
tiarios præteritos fieri. ¶ Sed ſequendo concluſio-
nem contrariam primo loco traditam, & ut ſupra
corroboratam, dico dictam ſententiam à Præſide
latam non obſtare, nec in rem iudicatam tranſiuiſ-
ſe, nec aliquod ius quoad modernos datiarios pe-
nitus diuerſos feciſſe, primo quia, & ſi præſes poſ-
ſit ſtatuta facere, & inter lepram, & lepram iudica-
re in concernentibus, iuriſdictionem ſuam, ut noto-
rium eſt, & ex conſtitutionibus prouincialibus, & fa-
17 cultatibus ei conceſſis cautum reperitur, tamen †
quoad ius reformandi, augendi, & minuēdi datia, &
gabellas, etiam ſi publicam uiderit utilitatem immi
nere, nullam habuit poteſtatē, & iuriſdictionem, ni-
ſi à Principe, hoc eſt à Papa id fuerit ſibi expreſsè, &
ſpecialiter demandatū, ut eſt tex. clarus inductione
nō egens in l. 1. C. vt uectigal. noua, ibi allega. præſidi
prouinciæ, quæ in libellum cōtuliſti, qui re diligen-
ter inſpecta utilitatem communem intuitus ſcribet
nobis, quæ cōperit, & an habenda ſit ratio ueſtri, &
quatenus exiſtimabimus &c. qui tex. ꝓfectò melius
quadrare nō poſſet, & illi meliorē, & fortiorē addo
in materia in l. uectigalia in princ. ff. de publi. cuius
uerba ſūt hæc, uectigalia ſine imperatorū præcepto
neque præſidi, neque curatori, neque curiæ cōſtitue
re, nec præcedētia reformar̄, & his uel addere, uel di
minuere licet. † Quæ uerba ſunt prohibitiua, & pote
ſtatē auferūt, & conſequēter ipſo iure annullant ea,
quæ ſunt in contrariū facta. l. nō dubium cum mate
ria. C. de legibus. Et Sali. in l. 2. C. ut uectig. noua, per
illum tex. & per d. l. uectigalia, dicit, ꝙ † diſponere
de uectigalibus in cōſtituēdo, moderādo, augendo,
uel minuēdo dicitur eſſe de iis, quæ ſunt meri impe-
rij, & ſoli principi reſeruata, arg. c. 1. quæ ſint regal.
ibique Bal. & alij. Et ideò inquit Sali. quòd per decre
tum, aut ſtatutum ciuitatis, etiam ſi præſidis, uel cu-
ratoris fiſci, aut curiæ interuenerit auctoritas, nō po-
terit fieri moderatio, augmentum, aut diminutio
uectigalis ciuitatis, nam hæc poteſtas eſt ipſi princi-
pi reſeruata, & adempta ciuitate, & præſidi, & cuili-
bet ordini, niſi eſſet ciuitas ſuperiorē de iure, uel de
facto nō recognoſcēs, uel niſi princeps hoc præſidi,
aut alij ſpecialiter, & eſpreſsè cōceſſiſſet, ut eſt tex. in
d. l. 1. C. ut noua uectig. & arg. c. quod tranſlationem
cum ibi not. de offi. leg. & habetur in d. c. 1. quæ
ſint regal. ergo præſes, qui non reperitur hanc pote
ſtatem ſpecialiter, & eſpreſsè habuiſſe, non potuit
per ſuam ſententiā ſtatuere, neque diſponere, quòd
datium gualdi perpetuo ſoluatur iuxta aſſertas com
poſitiones præteritas, nec illi ſententiæ eſt ſtandum,
† quia eſt ipſo iure nulla, tum quia lata cōtra expreſ-
ſam iuris prohibitionem d. l. non dubium, junctis
iuribus ſupra allegatis, tum quia lata fuit à non ha-
bente poteſtatem, & iuriſdictionem ſic diſponendi,
& iudicandi, † quæ ultima nullitas maior eſt qua-
cunque alia l. fi. C. ſi à non compet. iud. c. at ſi cle-
rici, de iudi. ca. ſi diligenti, de foro compet. & eſt gl.
in clem. 1. de ſequeſt. poſſ. & fru. quam multum ex-
clamant ſcrib. maximè Rom. in l. 1. col. 12. ff. de
arbit. & Alex. in conſi. 77. uol. 2. in 4. col. & in l. de
22 pupillo, §. qui operis, ff. de noui ope. nunc. † impe-
dit ſententiam tranſire in rem iudicatam, ac ſemper
etiam poſt tres ſententias conformes poteſt ad im-
pediendam exequutionem opponi contra text. in
cle. 1. de re iudi. ubi nulla exceptio etiam nullitatis
poteſt opponi ad impediendā exequutionem trium
ſententiarum conformium, hoc enim non proce-
dit, quando ſententia poſſit dicit nulla ex defectu
iuriſdictionis, & ſic ratione incompetentiæ, quia
talis ſententia nunquam poteſt in rem iudicatam
tranſire, nec exequutione mandari, nec unquam ius
facit, nec allegari poteſt: Ergo dicta aſſerta ſenten-
tia præſidis non meretur ad propoſitum allegari,
nec legem, ſeu ſtatutum facere potuit, cum non poſ-
ſit ſuper re huiuſmodi ſtatuere, d. l. uectigalia, cum ſi.
Potuiſſent tamen mercatores, ad quorum fauorem
ſententia lata fuit, & moderni huic uitio nullitatis
occurrere petendo illam à Papa ex certa ſcientia
confirmari, arg. d. l. 1. C. ut uectigal. noua, cum aliis
ſupra alleg. Et ex prædictis dici poſſet, ſententiam
latam in terminis illius quæſt. 149. fuiſſe nullam,
nec ius quoad alios feciſſe, quicquid dixerit prefa-
23 tus doct. Vltramont. Vel † poſito, ſententiam ibi
latam fuiſſe ualidam, neceſſe eſt dicere eam fuiſſe
latam ab habente iuriſdictionem ſuper hoc iudi-
candi, & diſponendi, ut quia fuerit rex, ſeu alius ha-
bens à principe ſpecialem commiſſionem, & aucto-
ritatem, ſeu talis, qui ſaltem de facto ſuperiorem
non recognoſcebat, ut uidetur præſupponere di-
ctus doctor, & neceſſarium eſt id præſupponere ex
iuribus ſupra allegatis, & ex iis, quæ dicit Sali. in d.
l. 2. Sed in caſu noſtro conſtat de nullitate dictæ
ſententiæ latæ à Præſide, ergo &c. Secundo re-
24 ſpondeo, quòd † ſi in caſu illius quæſt. 549. mer-
catores contra exactorem datij egerunt actione po
pulari, negando ius exigendi uectigal illi compete-
re, & affirmando ipſis mercatoribus licitum eſſe li-
berè ire per loca, ſeu per uiam, & iter publicum ab-
ſque ſolutione alicuius gabellæ, quo caſu agi poteſt
actione in factum populari, quæ ſuccedit in locum
interdicti, ne quid in loco publico, ad l. 2. §. hoc in-
terdictum, cum ibi not. & §. hoc interdictum perpe-
tuum, ff. ne quid in loco publico, & per Spec. in tit.
de cauſ. poſſeſ. & propr. ibique Io. An. in addit. in §.
1. uerſi. quid de colligentibus, neceſſe eſt præſuppo-
nere, quòd in caſu illo hi mercatores ad utilitatem
publicam, hoc eſt ad uindictam egerunt, ut pœna
etiam exactori imponeretur: Et licet doctor ille hoc
non dicat, tamē neceſſarium eſt præſupponere, quia
hoc interdictum, quòd prætor propoſuit, ut quis
prohiberetur, ne aliquid in publico faceret, quo mi-
nus licitum eſſet liberè ire per uiam publicam, pœ-
nam continet, & publicam utilitatem concernit, ut
in d. l. 2. §. hoc interdictum, & §. penul. iuncta l. 1.
in princ. ff. ſi quis ius dicen. non obtemper. & l. fi.
C. ut uectig. noua: Quod etiam ſuadetur, quia
25 † tunc quis actione populari dicitur agere, quan-
do in libello exprimitur, quòd agit, vt unus de po-
pulo, ad tradita per Bar. in l. mutus, §. in populari-
bus, ff. de procuratoribus. Sed pro parte mercato-
rum non fuit ita dictum, nec huiuſmodi qualitas in-
tentata, ergo non popularis, ſed ſingularis actio fuit
26 intentata. Præterea † ad hoc, ut actio ſit popularis,
requiritur, quòd ſit talis, per quam ius publicum
tueatur, ut in l. 1. ff. de popu. act. & quod agatur ad

pœnam agenti applicandam, ut habetur per gl. &
Bar. in rub. ff. de popu. act. & per Bart. in l. agraria
ff. de termi. amoto, & in l. 1. per illum tex. ff. de iu.
fiſci, & in l. 2. in principio eo. tit. Sed dicta ſenten-
tia domini Præſidis non fuit lata ſuper actione po-
pulari, primo quia non continet pœnam parti ap-
plicandam, ut ex ea apparet, nec pena petita fuit,
ut ex tenore ſententiæ conſtat, alioquin ſententia
libello conformis non fuiſſet, prout eſſe debet ca.
licet heli de ſimonia. & l. ut fundus ff. com. diuid.
Secundo quia non agebatur ad effectum, ut exacto-
res datiorum ſimpliciter prohiberentur, ne impe-
dirent mercatores liberè, & abſque ſolutione gabel-
læ iræ per uias, & itinera publica, prout peti debet,
quando contra exactores, & datiarios agitur, ut per
Spe. in d. tit. de cauſ. poſſeſ. & proprietatis, & ibi
Io. An. & præſupponit præfatus doct. Vltramon.
in d. ſua quæſt. & prout colligitur ex proceſſu, & te-
nore dictæ ſententiæ, ex quo conſtat, qualis fuerit
mercatorum petitio, arg. dicti c. licet, & c. quali-
ter, & quando in fi. de accuſa. ergo non ſumus in
caſu limitationis poſitæ per Alex. in d. l. ſæpe in 11.
co. uerſi. aliam limitationem, ff. de re iudi. & per gl.
& doct. in dicta l. 2. C. quibus res iudic. non nocet,
nec etiam ſumus in terminis, in quibus loquitur
prefactus doct. Vltramont. in d. ſua quæſt. Quod
quidem clarius etiam oſtendo, nam † ad hoc, ut
27 actio, per quam contra exactorem uectigalis agitur,
dicatur eſſe popularis. agi debet, illi ius ſimpliciter
non competere ex igendi uectigal à mercatoribus
euntibus, & tranſeuntibus per uiam, & iter publi-
cum, ad tradita per Specul. Io. And. & præfactum
doct. in locis præall. ad effectum, ut liceat mercato-
ribus liberè per uiam publicam ire, ut ibi per eos:
Sed in caſu noſtro non fuit ita actum, contra datia-
rios, quoniam mercatores fatebantur, & admit-
tebant ſe teneri ad ſoluendum datium gualdi ad ra-
tionem librarum quingentarum, & non ultra iuxta
compoſitiones ſolitas. ergo expreſsè conſtat merca-
tores non egiſſe, ut ipſis liceret liberè ſine ſolutio-
ne alicuius gabellæ ire, & merces ſuas ducere, &
propterea non ſumus in terminis præfactorum do-
ctorum dicentium populari actio ne quem agere
poſſe contra exactores datij ius ſibi competere libe-
rè eundi, & merces ducendi, ſeu extrahendi, &
conſequenter in caſu noſtro non popularis, ſed pri-
uata actio fuit intentata, quæ non facit ius quoad
omnes, ut in ſimili habetur per Bart. in l. ingenuum
ff. de ſtatu hominum: & ideò ſententia lata per
tunc Præſidem non potuit nocere futuris datiarijs,
qui non interfuerunt, & nondum erant datiarij, per
regulam d. l. ſæpe, & ca. fi. de re iud. & l. 2. & per
totum C. quibus rex iudic. non nocet. Si tamen
mercatores tunc egiſſent tanquam uniuerſi, & non
ut ſinguli, fortè ſententia omnibus mercatoribus in
futurum nocere potuiſſet per ea, quæ uoluit dictus
doct. Vltramont. in quæſt. 279. quia eadem mer-
catorum uniuerſitas adhuc eſſet, quamuis illi, qui
tunc erant, mortui eſſent, ut in d. quæſt. 279. Sed
28 in caſu † dictæ ſententiæ domini Præſidis non præ-
ſupponitur mercatores habere, nec facere uniuer-
ſitatem, nec etiam ipſos nomine uniuerſitatis, nec
ut uniuerſos egiſſe, ſed ut ſingulos, quod conſtat,
quia cauſa non fuit agitata per ſyndicum uniuerſi-
tatis, nec eo modo, quo cauſæ uniuerſitatis agitan-
tur, iuxta ea, quæ habentur in l. nulli, & in l. ſicut
§. in decurionibus, & in l. ciuitates, & ubique glo.
& per totum ff. quod cuiuſque uniuerſitatis nomi-
ne, & ibi Bart. Bal. & alij, ergo &c. ¶ Præterea con
29 ſidero, quòd † licet dicatur eſſe contra publicam

utilitatem de nouo imponere, ſeu exigere no[…]
ctigalia, quando non reperiuntur uel auc[…]
principis, uel ex antiqua conſuetudine impo[…]
introducta l. 3. C. ut uectig. noua cum ſi. ibi […]
alleg. tamen quando apparet uectigalia iam […]
principe impoſita, uel ex ueteri conſuetudine […]
ducta, tunc illorum impoſitio dicitur facta ad […]
tatem publicam, eorumque conſeruatio pub[…]
ciuitatis utilitatem ſapit, ut eſt tex. in l. vecti[…]
C. de uectiga. & commiſ. l. 1. & ibi doct. C. ut […]
uectig. & præſupponit præfatus doct. Vltram[…]
30 d. ſua quæſt. 549. Et ideò † ſententia lata ad […]
rem exactoris datiariorum contra mercator[…]
tur fauorabilis, & utilitatem publicam conti[…]
& omnes mercatores in futurum ligare, qua[…]
mus in caſu, in quo pro certo conſtabat de a[…]
impoſitione, ſeu de ueteri conſuetudine uect[…]
Et hoc in caſu propriè loquitur præfatus doct[…]
dicta quæſtione, nam cum expreſsè fauorem […]
cum, & communen utilitatem ciuitatis con[…]
debet extendi, ut in l. hoc modo in fine, ff. de c[…]
& demon. Et ſtantibus his terminis, & hoc […]
ſuppoſito quòd in loco, & in ciuitate procer[…]
ſtet de exactione uectigalium, uel ex conc[…]
principis, uel ex antiqua conſuetudine, pro[…]
ſupponitur fuiſſe obſeruatum in ciuitatem […]
tunc ſententia lata contra exactionem, uel […]
tionem datij ad fauorem mercatorum non […]
publicam, & communem utilitatem conti[…]
mò contra eam eſſe, argumento dictæ l. u[…]
in princ. ff. de publ. l. licitatio §. earum, & […]
quis profeſſus eo. tit. Et conſequenter ex par[…]
catorum non dicitur eſſe actio popularis, qu[…]
ad tuendum ius publicum d. l. 1. ff. de pup[…]
in hoc ultimo caſu non loquitur præfatus doc[…]
ſua quæſt. ſed ſolum quando ſententia lata fu[…]
tra mercatores ad fauorē exactoris gabellæ, & […]
ſtabat de antiqua impoſitione, ſeu conſuetu[…]
ctigalis exigendi: Quando uerò non conſta[…]
impoſitione, nec de conſuetudine datij, tu[…]
tentia lata contra mercatore ad fauorem ex[…]
non publicam utilitatem, ſed odium conti[…]
dictum eſt, & in hoc caſu competeret actio p[…]
ris cuilibet de populo ad tuendam commun[…]
litatem ad tradita per Spe. & Io. And. in d[…]
cauſ. poſſeſ. & propr. in §. 1. & hic non eſt ca[…]
ſter, vt dictum fuit, neque in hoc caſu loquit[…]
fatus doctor: & ſic ex prædictis apparet ſubla[…]
tiſſimum fundamentum partis aduerſæ factu[…]
cta ſententia domini Præſidis, & in dicta quæ[…]
¶ Non aduerſatur etiam datiariis conſilium […]
107. in 2. uol. col. pen. in uer. & ſi diceretur […]
ad finem illius columnæ, de quo conſultores […]
aduerſæ multum exclamant, quia nō replica[…]
ter uerba Alex. quæ inſpici poſsūt. Reſpōdeo […]
31 mis† Alex. præſupponere, illam nō eſſe prop[…]
ſuetudinem, ſed potius obſeruantiam quāda[…]
non requiritur, ꝙ ſi reſcripta, prout requirit[…]
ſuetudine ad hoc, ut ualeat, & ſit ſeruāda c. fi[…]
ſuet. & ibi gl. & doct. & glo. in c. fruſtra. 8. d[…]
Obſeruātia autem etiam ſi non ſit præſcripta[…]
modo ſit certa, & probetur ex aliquibus actu[…]
formibus obſeruatis, eſt ſeruanda, & contra[…]
ſecundum illam contraxiſſe cenſentur, & e[…]
ba contrahentium declarantur, ut ibi per Al[…]
multa allegat: At in caſu noſtro non conſta[…]
formi obſeruantia ſolutionis datii gualdi, ſe[…]
uerſa, & de difformibus ſolutionibus, ut ex […]
ctis in proceſſu, & ex dictis teſtium appare[…]
ex hac difformi obſeruantia non poteſt dici […]

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ſumi, ut dictum fuit. Præterea non fuit promiſſum
ſimpliciter exercere gabellam modis, pactis, & con-
ditionibus ſolitis, & cõſuetis, ſed etiam promiſſum
fuit in exigendo, & exercendo gabellam ſeruare ſta
tuta ciuitatis, ut conſtat ex inſtrumento conductio-
nis, habita relatione ad aliud inſtrumẽtũ, in quo pro
miſerunt datia exercere etiam ſecundum formam
ſtatutorum Forliuij. Cum ergo non conſtet de con-
ſuetudine cõtraria, nec ſit conuentum de obſeruan-
tia, ſed de conſuetudine, & de ſtatutis, profectò ſtatu
ta ciuitatis in exigẽdo abſque dubio ſeruanda erunt;
Et hæc eſt optima reſpõſio ad tollendum motiuum
fundatum ſuper dicto Alex. in conſil. quoniam illud
non facit contra, immò poteſt retorqueri, ut ex præ
dictis apparet: Et cõſequenter uidetur etiã ſublatum
illud, quo dicebatur, conuentum fuiſſe datium, & ga
bellam exigi debere ſecundum modum cõſuetum,
& uerba in cõtractibus debere aliqd operari. ¶ Non
aduerſatur etiam prædictis, quòd † ſtatutum cõmu-
nitatis Forliuij ſuper datijs ſoluẽdis non fuerit ſaltẽ
quoad gabellam gualdi receptum, & ideò circa hu-
iuſmodi datij gualdi ſolutionem non debet attendi
ſtatutum, ſed conſuetudo, uel obſeruantia, quæ po-
tius cenſetur eſſe quid facti, quàm iuris, & propterea
ſeruanda eſt abſque eo, quòd fuerit præſcripta, cum
dicta communitas talem cõſuetudinem, ſeu obſer-
uantiam aduerſus ſtatutum ab ea conditum ſciue-
rit, & paſſa fuerit, argumento §. leges, & §. hæc & ſi
legibus, 4. diſtinct. & expreſsè habetur per Arc. in cõ
ſil. 11. in 2. dubio per notata per Abb. & do. Cardi. in
c. 1. de treuga, & pace, & tanto magis hoc dicendum
eſt in caſu occurrẽti, qa gabellarij cõductores gabel-
læ groſſæ cõduxerunt dictum datiũ, ſecũdũ, & prout
cõſuetũ eſt, & ꝓmiſerunt exigere, & exercere gabel
lã modis, pactis, & conditionibus ſolitis, & cõſuetis,
quibus alij cõductores exercuerunt, ergo, & moder-
ni cõductores tenẽtur ſeruare cõſuetudinem exigẽ-
di datium gualdi iuxta cõuentiones ſolitas, & cõſue
tas, argumẽto l. quod ſi nolit, §. qui aſſidua, ff. de ædil.
edic. & l. fi. C. de fideiuſſo. cũ alijs ad propoſitũ allega
tis per Decium in conſil. 48. circa principium: Quia
pro reſponſione prædictorũ eſt præſupponendũ, ꝙ
in ciuitate Forliuij nõ extat aliud ſtatutum ſuper ſo-
lutione datij gabellæ groſſæ, niſi illud generale, quo
cautũ eſt, quòd pro qualibet libra æſtimationis, ſeu
precij quarũlibet merciũ ſolui debeat unus ſolidus,
quod ſtatutũ fuit receptũ, ſemperq́ue ſeruatũ, & ad-
huc quotidie ſeruat̃, & eſt abſque dubio in uiridi ob
ſeruãtia ſaltem quoad alias merces, quamuis quoad
gualdũ dubitetur, an ſit ſeruãdũ, cũ aſſeratur quoad
illud nõ fuiſſe receptum, ut ſupra dictum eſt: Sed nõ
obſtante huiuſmodi dubio dico, illud etiam quoad
gualdum ſeruandũ eſſe per ea, quæ ſupra dixi, nec ex
aduerſo oppoſita impedir̃ debẽt, quo minus ſolutio
33 gabellæ gualdi fieri debeat, ut iam cõcluſi, quia † lex,
ſeu ſtatutũ tunc nõ eſt ſeruandum, quando penitus,
& in totum nõ fuit in loco per ſubditos receptũ, nec
ſeruatũ, ita propriè loquũtur Abb. Cardin. & alij, &
maximè Felin. in d. c. 1. de treuga, & pace in 9. col.
uerſic. intellige quarto poſt Dominicũ de Sãcto Ge
minia. in §. leges, per illũ textũ, & in §. & ſi legibus 4.
diſtinct. nã quãdo princeps, aut ciuitas cõdit legem,
uel ſtatutum, uidetur ſtatuere ſub cõditione, ſi mori
bus ſubditorũ recipiet̃, d. §. leges, d. §. & ſi legibus, &
l. de quibus, ff. de legibus, ergo ſubditi non ſeruantes
non ligantur lege, ſeu ſtatuto, nec contra præceptũ,
& uoluntatem ſuperioris ueniunt, ut ibi per Domi-
nicum: Si igitur ſtatutum fuiſſet aliquomodo, & pro
maiori parte receptũ, & ſeruatum, debet in totum
ſeruari, nec dici poteſt, quòd non ſit ſeruandum,
cum fuerit pro maiori parte ſeruatum, ſicut ad hoc'
ut dicatur receptũ, & cõſequenter ſit obſeruandum'
ſufficit, quòd à maiori parte ſubditorũ fuerit rece-
ptum, quamuis à multis, hoc eſt à minori parte rece
ptũ nõ fuerit, ſatis enim eſt aliquo modo, & ut in plu
ribus, & à maiori parte fuiſſe ſeruatũ, & receptum,
quamuis quoad quid, & quoad aliquos ſeruatũ non
fuerit, ut expreſsè uolũt docto. ueluti refert, ac ſequi
tur Feli. in d. c. 1. in 7. colum. uerſi. quinta declaratio,
& eſt de mente Areti. in d. conſil. 11. colum. 3. in uer
ſicu. ſed oſtenditur, & in uerſicu. hanc ſententiã poſt
dominum Anton. in c. quia circa, de cõſaguinita. &
aſſinita. & ipſe ibi hoc uoluit in uerſic. ex his infert̃.
¶ Præterea mercatores ideò denegãt ſoluere ſecun
dum ſtatuta, quoniam dicũt ſemper fuiſſe ſolutum,
ſecundum quod conuentum fuit inter ipſos, & datia
rios: ex quo infero primo, quòd ubi non fuit conuen
tum inter eos de ſoluendo, tenentur ſoluere ſecun-
dum ſtatuta, & legem loci, d. l. licitatio, §. earum, &
in l. fina. §. ſi quis profeſſus, ff. de public. Secundo in-
34 fero, † quòd ex eo, quòd etiam diu ſolitum eſt conue
niri ſuper remiſſione gabellæ, non dicitur lex, ſeu ſta
tutum uectigalis nõ fuiſſe receptum, nec dici poteſt
ex hoc non fuiſſe receptum, quin finito tẽpore illo,
quo ſic cõuentũ fuit, poſtea ſtatutũ ſit ſeruãdũ, ut eſt
tex. clarus in d. §. earũ, & in d. §. ſi quis ꝓfeſſus, quæ iu
ra hoc expreſsè probãt. Ex qbus infertur, & uerũ eſſe
arbitror, quòd licet ſtatutũ nõ ſit ſeruãdũ, propterea
quia nõ receptũ, & cõtrariũ ſemper ſeruatũ fuerit,
ut in d. §. leges, & in d. §. & ſi legib. & plenè per docto
res in d. c. 1. cum ſi. non tamen dici poteſt ſublatum
ſtatutũ, nec poteſt dici non receptũ, propterea quia
aliter fuerit inter aliquos conuentũ, & contractũ, nã
diſpoſitio ſtatuti ceſſat in totum per cõtrariũ uſum,
nõ autem per cõtrarium cõtractum, ſeu contrarias
cõuentiones, d. §. leges. Rurſus text. in d. §. leges, & in
d. §. & ſi legibus non merẽtur allegari ad probandũ,
quòd ſtatutum non habeat uires, quando nõ fuit re-
ceptũ, quoniã illa, quæ ibi habentur, ſunt dicta Gra-
tiani, quibus nõ eſt ſtandũ, & quæ legem nõ faciunt
ſecundũ Domin. in d. §. leges, & doct. communiter
in c. 2. de reſcript. poſt Io. And. dicunt dicta Gratiani
ius nõ facere, nec poſſe ad deciſionem cauſarum al-
legari. Præterea ex quo mercatores habet ſcientiam
dicti ſtatuti ciuitatis, tum quia ſunt de loco pro ma-
iori parte, & ibi per lõgum tempus habitauerunt, ar
gumẽto eorũ, quæ uoluit Bart. in l. omnes populi, ff.
de iuſti. & iure, & Aret. in d. conſi. 11. tũ quia ipſi ſal-
tẽ pro alijs mercibus ſoliti, & cõſueti ſunt ſoluere ſe
35 cundũ illud ſtatutũ, ſequitur, quòd † ad illud tollẽdũ,
& faciẽdum nõ dici receptũ, quamuis nõ requiratur
uſus præſcriptus triginta, ſeu quadragĩta annorum,
tamẽ erit neceſſarius uſus cõtrarius præſcriptus ſpa-
tio decẽ annorũ, & conſequẽter uſus cõtinuus decẽ
annorũ nõ interruptus, vt voluit Bar. in l. labeo, ff. de
ſupellect. lega. poſt glo. iunctis alijs ſupra deductis,
ſecus eſt, ſi dicti mercatores ſtatutũ illud ignoraſsẽt,
ut qa forẽſes eſſent, nec ſoliti in ciuitate Forliuij con
uerſari, aut morari, nã tunc nõ eſſet neceſſarius uſus
tãti tẽporis, uidelicet decẽ annorũ, nec præſcriptus,
ſed ſatis eſſet unũ, uel binũ actũ cõtrariũ interueniſ-
ſe, ita expreſsè declarat ſaluãdo Bar. in d. l. Aret. in di
cto conſilio circa finem: At, ut dictum eſt, mercato-
res, ac etiam gabellarij habuerunt notitiam dicti ſta
tuti, ergo fuit neceſſarius cõtrarius uſus præſcriptus
ſpatio ſaltem decem annorum, ueluti Aret. ipſe fate
tur in d. conſi. in fin. & fuit etiam expreſsè de mente
Io. de Imol. Calder. & domi. Anto. in d. c. 1. de treu-
ga, & pace, & Ioan. And. in rub. de conſuetud. Ro-
ma. in conſil. 512. in fi. incipien. quoad primũ, Alex.

in conſil. 132. uolum. 1. & melius, & clarius hoc uoluit ipſe Alexan. in conſil.6.eodem libro, quòd abſolutè acquiratur uſus contrarius præſcriptus tempore continuo decē annorum ad hoc, ut ſtatutum moribus receptum nō dicatur, & Felin.in d.c.1.de treuga, & pace, colum. antepenul. uerſic. conſidero ſecūdo, fatetur hoc magis communiter teneri, quam uis ipſe alter diſtinguēdo contrarium uelit: Præſcriptio autē aliqua, ſeu contrarius uſus ſtatuti p̄ſcriptus ſpatio decē annorū nō reperitur probata, ſeu probatus, q̄a, & ſi alicuius tēporis uſus cōtrarius ſit probatus, nō tamē cōtinuus decē annorum, ut requiritur, ueluti ex proceſſu conſtat, ergo &c. ¶ Adde animaduertendū eſſe, quòd moderni conductores circa exactionem uectigalis promiſerunt, & cōuenerunt ſeruare nō ſolummodos, & pacta ſolita, & conſueta ab alijs ſeruari, ſed etiam ſtatuta ipſius ciuitatis, ut conſtat ex eorum inſtrumēto, habita relatione ad inſtrumenta conductionū, de quibus in eorum inſtrumento, ad quæ ſe referunt. Sed nulla alia ſtatuta ſunt, quę loquātur de exactione gabellæ groſſæ, & uectigalis, niſi illud, de quo ſupra, quod eſt generale, & unicum, argumēto l.1.cum ibi not.ff.de liber. & poſth. ergo ſecundum illud exactio fieri debet, quia ſic expreſsè cōuentum fuit, & ex eo quòd ſæpe inter datiarios, & communitatem conuentum fuit ſuper conductione datij gabellæ, quòd in exigēdo, & exercendo uectigal gabellæ ſint ſeruāda ſtatuta, apparet ſtatutum prędictum ciuitatis Forliuij fuiſſe receptum, & approbatum, ſic enim dicitur cōſtarę de receptione, & approbatione ſtatuti, ad tradita per doctores in proœ. decretaliū, & plenius in d.c.1. de treuga, & pace, ergo ſtatutū illud eſt omninò ſeruandū. Poſſet etiā pluribus aliis modis reſponderi motiuis p̄dictis, & ijs, quę dicit Aret.in d.cōſil. & Bal.in l.binos, circa finē, C.de aduoca.diuerſo.iudi. ut colligi pōt ex ijs, q̄ ſupra plenè dixi, ad quæ me remitto, ne eadē ſæpius repetātur. Vlterius nō inſiſto ſup reſpōſione multorum, quę pro parte mercatorū allegata fuerunt, quoniā illa iudicio meo parū ſtringunt, & uirtualiter ex prædictis ſublata uidētur. Et cum res agatur corā uiro doctiſſimo, ipſe cętera, in quibus ad fauorē cōmunitatis, & datiariorum defeci, ſupplebit. Laus Deo.

SVMMAE.

1 *Princeps ſuo contractui ſtare tenetur, & ex illo non ſolum naturaliter, ſed etiam ciuiliter obligatur:*
Et quid de contractu ſui prædeceſſoris, num. 3. & 9.
2 *Ex pacto, & contractu quilibet de iure canonico obligatur naturaliter, & ciuiliter.*
4 *Princeps quomodo dicatur in principatu ſuccedere.*
Et an poteſtatem habeat obligandi ſuum ſucceſſorem.
5 *Princeps contractui etiam ſuo, & iurato non tenetur ſtare, quando eſſet damnoſus iuribus ipſius principatus, ac etiam ſubditis ſuis, num.8.*
6 *Diſpoſitionem eſſe ab initio præiudicialem, uel poſtea effici talem parificantur quoad effectum, ut illi non ſit ſtandum.*
Et an id ſit uerum num. 17. & 18.
7 *Ad aquam, quæ noceat, arcendam quæ actio competat:*
Et quid ſi aquæ ducendæ ſeruitus eſſet impoſita, num. 21.
8 *Contractus principis ualde ſubditis præiudicialis non ualet, & reuocari poteſt.*
9 *Ex principis contractu quando ſucceſſores in principatu, & ſubditi obligentur uſque ad num. 13. 15. & 19.*
10 *Principis contractus pro bono pacis, & concordiæ factus dicitur eſſe bonæ fidei, & in dubio dolum excludit.*
11 *In contractu bonæ fidei multa tacitè comprehenduntur, quæ ſub uerbis eſpreſſis non comprehenderentur. Secus eſt in contractu ſtricti iuris.*
21 *Feudali rei ſeruitutem imponi non poſſe, quomodo procedat, & numero 14.*
13 *Diſpoſitio hominis, & legis ſimul unita, eſt fortior, qua[m ſim]plex hominis diſpoſitio.*
15 *Seruare contractus, qui dolo carent, eſt de iure diuino.*
16 *Principi etiam non licet recedere ab ijs, quæ ſunt de iur[e diui]no, nec ſuper illis diſpenſare, ſed ea uſque ad anim[am, &] ſanguinem conſeruare debet.*
17 *Læſio expoſtfacto ſuperueniens quæ reuocet, & quæ non.*
18 *Et an princeps, uel eius ſucceſſor ratione læſionis expoſtf[acto ſu]peruenientis poſſit contractum, & conuenta reuoca[re].*
20 *Alueus fluminis, & curſus aquæ quando, & quomodo [poſſit] mutari, & quando non.*

EPITOME.

PRINCIPIS contractū ligare ſucceſſore[m] prętextu læſionis expoſtfacto ſuperuenientis [...]di poſſe, hic probatur.

CONSILIVM CXXXVIII.

ETsi in hac cauſa pauca quidē ſupe[...]
quæ non fuerint ab alijs excellētis[...]
uocatis conſiderata, tamē dicta ab [...]
probādo, aliqua breuiter ſubiūgā [...]
poſito itaq;, ſed nō cōceſſo, uerum eſſe, quod [...]
uatione aquarum fluminis Rheni in Padum [...]
ſtia, & loca nuncupata la rotta di madonna [...]
prout ex forma contractus alias celebrati[...]
debebāt, magnū poſſet in futurū ciuitati Fer[...]
hominibus eiuſdē præiudiciū afferri, utrum [...]
ſufficiens cauſa recedendi à cōtractu trāſa[...]
ctæ inter olim Illuſtriſſ. Ducem Alphonſū [...]
magnificā cōmunitatē Bononiæ ex alia, uide[...]
1 mo aſpectu id eſſe affirmādū, quia licet † pri[nceps]
ſua, uel prædeceſſoris lege non ligatur, l.prin[ceps]
aliis, ff. de legibus, teneatur ſtare ſuo contra[ctui]
ſolū ex obligatione naturali, cui princeps ſu[...]
tradita per Cynum, & alios in l.digna uox, C[...]
bus, & per ſcrib. in c.1.de probat. ſed etiam e[...]
tione naturali, & ciuili, quæ apta eſt actionē [...]
cere, argumento l. licet, §.ea obligatio.ff.de p[...]
to. & habetur in §.1.Inſtitu.de obliga. & per [...]
ex hoc iure, ff. de iuſti. & iure. quoniam nulli[...]
quòd in iis, quæ animam, & peccatum conc[...]
princeps dicitur canoni ſubeſſe.c.1.& ibi om[...]
ego plenius comprobaui, extra de conſtitutio[...]
cit Bald. in d. l. princeps, quòd princeps, q[...]
2 eſt ſub lege fori, eſt tamen ſub lege poli; ſed [...]
re canonico quilibet ex pacto, & contractu [...]
gatur naturaliter, & ciuiliter, c.1.& c.quali[...]
ibi not. per glo. communiter approbatam, [...]
pactis, c.quicunque ſuffragio, 12.quæſt.2.c.[...]
q. 5. cum iis, quæ habentur per Bart. in d.l.[...]
& per glo.in d.§.1.Inſtitu.de oblig.ac etiam [...]
alias de iure ciuili ex pacto ſolū diceretur o[...]
gatio naturalis, quæ actionē non producebat [...]
gentium, §.igitur nuda, ff.de pactis, quoniā [...]
lū uinculū naturale, hoc eſt cōſenſus, l.ſtich[...]
turalis, ff.de ſolut. & l.cū āplius, §. is natura[...]
de re.iur.nō aūt ciuilis obligatio, quæ ex cō[...]
ne pacti, & cōuētionis, quā lex facit, oriri dic[...]
gitima, cū ibi not.ff.de pactis, & habetur in d[...]
hoc iure.hodie autem pactū nudū ratione p[...]
catur cōfirmari per ius canonicū, ut in d.c.1.[...]
qualiter, per quam cōfirmationē obligatio [...]
prius ſolū naturalis dicebatur, eſt ciuilis eti[...]
quia legis, & canonis cōfirmatio ciuilem ob[...]
nem producit d.l.legitima, & in d.l.ex hoc iu[...]
princeps etiam, & Imperator dicatur huic ca[...]
nico ſubiectus, ut ſupra, & in c.nouit, de iudi[...]
tur ex his, quod ipſe ex ſuo contractu natura[...]
ciuiliter obligari dicetur, ueluti ad propoſit[...]
ſoleo inducere textum in dicto c.nouit, [...]